

Politisku flokkarnir um føroyska framleiðslu

Vit hava sett umboðum fyri teir seks flokkarnar á tingi hesar spurningar:

Hvønn týðning metir flokkurin føroyska framleiðslu hava fyri samfelagið og samfelagsbúskapin?

Hvat metir flokkurin eiga at verða framt fyri at stuðla og menna føroyskari framleiðslu?

Ætlar flokkurin at koma við konkretum uppskotum, sum miða imóti at stuðla og menna føroyska framleiðslu?

Finnogi Isaksen, tjóðveldisflokkurin

Tað, ið framleitt verður í einum samfelag og framleiðslukostnaðurin, er avgerandi fyri, hvussu liviligt verður í landinum.

Fiskimøguleikar okkara eru so nógv skerðir, at vit liva ikki av at utflyta ótilgjørdan fisk. Fiskurin má tí víðgerast mest møgulegt her á landi, men tørført er at vinna fram á slíkum markna. Vit kunnu tó øll hjálpa til. Í flestu førum verður byrjað í so smáum, at alt kann seljast her heima. Tað er skylda okkara at keypa ferskt fisk fram um útlendskt, tá føroyska vøran er nokulunda kappingarfør, tí tá stuðla vit einum tiltaki, sum kann mennast og, sum tíðin liður, finnur marknaðin útlanda.

Smáindnaðurin hevur tikið seg munandi fram síðstu árini, men kappingin er hørð

1. Tað er skiligt, at uttan føroyska framleiðslu var onki samfelag til, men framleiðsla okkara hevur higartil verið heldur eintáttá, tí fiskivinnan hevur átt so rúmt pláss í øllum politiskum tiltøkum, at aðrir vinnuættingar hava ikki rættiliga fingið høvdið fyri seg.

2. Tað verður neyðugt at halda fram við og menna ta útbygging av idnaðinum, sum er í gongd, og at fáa økt um landbúnaðarframleiðsluna. Hetta seinasta hevur avgerandi týðning, tí eitt sam-

felag, sum sjálvt framleiðir tann mat, ið er neyðugur (fisk og búnaðarvørur), verður ongantíð heilt illa fyri.

Frá almennari síðu eiga miðvisar ætlanir at verða lagdar fyri hesi útbygging, og tað almenna eiga ikki at venda hvørjum fimmyra, sum fer til hetta endamáli.

3. Tjóðveldisflokkurin fer komandi ári eins og undanfarnu ár at koma við sínum konkretu uppskotum í hesum málum gjøgnum landsstýrið og samgonguna.

Hilmar Kass, sjálfstýrisflokkurin

is keypt, hóast dygdirin er tann sama.

Uppgávan hjá tí almenna er at stuðla royndartiltekum og skipa fyri lagaligari fígging við at styrkja Menningargrunnin og Føroya Idnaðargrunn og fáa í lag lan, sum ikki eru ov kostnaðarmikil.

leiðslu.

2. Tað er avgjørt neyðugt at bota um fyrirteytirnar hjá teimum, sum í dag standa fyri føroyskari framleiðslu, bæði á sjógv og á landi. Eisini er neyðugt at lætta um byrjunarmøguleikarnar hjá teimum, sum eru fús at fara í holt við føroyska framleiðslu. Serliga eiga dentur at verða lagdur á at skapa føroyska framleiðslu til útlutnings, men eisini má økjast munandi um framleiðslu til nýtslu á føroyska heima-marknaðinum við tí fyri eyga at minka um okkara innflutning.

Tað er neyðugt at skapa betri fíggingarmøguleikar við rimilgiri rentu og rimilgiri avdráttartíð, bæði til fígging av illogum og rakstri.

Tað er neyðugt at skapa betri skattareglur, men soleiðs gjørdar, at vinnuligir skattafyrminur og privatir skattafyrminur verða skildir at.

Tað er neyðugt at skapa betri verju móti útlendskari kapping á føroyska heima-marknaðinum, samstundis sum tiltak verða gjørd fyri at elva føroyskum framleiðslum at kappast á útlendskum

marknaðum. Tað er neyðugt at skapa betri fyrirteytir fyri at føroyskir framleiðarar, bæði hver sær og í felag, kunnu gera kanningar fyri at finna fram til skildbundna framleiðslu, nýggjar og betri framleiðslulutir, nýggjar og vaksandi solumarknaðir o.s.fr.

3. Tey munabestu tiltøk sum galda í dag, tey blivu skapt av Sambandsflokkinum í politiskum samarbeiði við aðrar flokkar. Meðan flokkurin tey seinastu 4-5 árini hevur verið í andstöðu á lögtingi, og tí í roynd og veru ikki hevur havt móguleikar fyri at fremja eina áhaldandi útbygging av føroyskari vinnulivislaggávu, hevur við konkretum lógaruppskotum á ymskum økjum verið vist á hvørja leið við eiga at ganga. Soleingi flokkurin er í andstöðu, verður hann framvegis at seta konkret lógaruppskot fram, og setur Sambandsflokkurin tað sum eina fyrirteyt fyri framtíðar politiskum samarbeiði, at politisk tiltøk verða sett í verk, sum ganga teimum undir spurningi 2 nevdu krøvum um ábøtur fyri føroyskari framleiðslu á mót.

Adolf Hansen, framburðs- og fiskivinnuflokkurin

Føroya Framburðs- og fiskivinnuflokkur metir føroyska framleiðslu sum heild at hava

sama týðning fyri samfelagið sum blóðið hevur fyri líkamandi og liv tess. Viðvíkjandi samfelagsbúskapinum metir flokkurin, at hver króna, framleidd við minkandi innflutningi fyri eyga, er sum tveir krónur í utflutningsvækstri, tí ein króna spard er sum tveir krónur vunnar.

Flokkurin metir, at føroysk framleiðsla verður best stuðlað:

1. Við at sláa ein verjugarð um hana.
2. Við at føra eina almenna upplýsingarkampagnu um móguleikarnar.
3. Við at hava fíggingarmøguleikarnar í lagi.

Framburðs- og fiskivinnuflokkurin kom í vár við einum konkretum uppskoti viðvíkjandi verjugarði, men tað fall

1. Fyri at samfelagið kann fungera mugu tær búskaparlígu fortreytirnar vera til stöðar. Hesar eru ikki uttan framleiðslu. Tí er føroysk framleiðsla ikki bara av týðningi, men beinleiðis aðalfyrirteytin fyri samfelagið og samfelagsbúskapin. Øll framleiðsla telur við, líka mikið um hon fer til útlutnings, fer til heimamarknaðin ella er til ein sjálvan (egin útróður, egin veltung v.m.).

2. Fyri at klára ein sjálvstøðugan føroyskan búskap torvar okkum í dagsins prisum og undir verandi umstøðum eina upphædd upp á ca. 300 mill. kr. Hetta svarar til núverandi danska statsstundningin og til ca. 13% av bruttotjóðarbrúttokuni og ca. 30% av tí vit annars vinna beinleiðis frá útlutningum (eksport, turisma, farmasigling v.m.). Henda upphæddin kann bara fáast við stórri framleiðslu. Bæði av hesi orsök og fyri framyvir at viðlíkahalda menning samfelagsins á øllum økjum er neyðugt at økja føroysku framleiðsluna við meira enn hesi upphædd.

Størsta framleiðslan higartil hevur verið fiskiskapur og tann hartil knýtti idnaðurin.

Samstundis stavar meginparturin av okkara útlutningi frá hesi framleiðslu. Sum umstøðurnar eru blivnar, mugu vit tó siggja í eyguni, at henda framleiðslan ikki kemur at økjast, hvat ið negd av ráevni viðvíkur.

Framleiðsluøkingin, sum antin skal økja eksportin ella minka importin, má tí framleiddast millum annað á hendan hátt:

- 1) Viðgera vørurnar meira
- 2) Rationalisera virkini meira
- 3) Skapa betri fíggingarmøguleikar fyri stovnar og útbygging av virkjum innan idnað og handverk.
- 4) Framvegis betra um móguleikarnar hjá føroyskari landbúnaðarframleiðslu.
- 5) Skapa betri móguleikar fyri virkini viðvíkjandi útbúgving, marknaðarkanningum, solumøguleikum, rationalisering og rakstrarfígging.
- 6) Gera tað sum gerast kann fyri at vit fyrst og fremst keypa føroyskar vørur og føroyska framleiðslu.

3. Eitt beinleiðis uppskot frá flokkinum hevur verið at byggja nýggju Suðuroyarferjuna á føroyskari skipasmíðju. Innan samgonguna

við tað, at tað bert fekk 16 atkvøður. Uppskotið varð framlagt sum eitt generelt uppskot. Flokkurin hevur aftur nú lagt uppskot fram, men hesa ferð meira specifikt. Uppskotið snýr seg um skattin av útlendskum fyrteikum og persónum.

Miðhæddin av einum hús-um kann ikki byggjast, fyrr enn grundin er lög, og kann okkara næsta konkreta uppskot til frama fyri føroyska framleiðslu tí ikki setast fram fyrr enn hetta uppskotið er viðtikið og byrjað at virka. Fellur uppskotið, megu vit byrja at laga grundina av nýggjum, men vit hava tó til tess. Roma varð ikki bygt eftir einum degi. Her mátti mong grundin endurbýggjast.

Jógvan Sundstein, fólkaflokkurin

vil fólkaflokkurin gjøgnum landsstýrið koma við uppskotum um t.d. betraðar fíggingarmøguleikar.

Løgtingið hevur nýliga fingið skriv frá Føroya Handverksmeistarafelag um at hjálpa og stuðla føroyskari framleiðslu. Hetta verður helst víðgjørt í serligari lógtingsnevnd, og vil fólkaflokkurin eisini her arbeida við hesum spurningi á breiðum grundarlagi og koma við uppskotum um verju móti útlendskari kapping og fyrimunsskapan fyri føroysk virki.

Pauli Ellefsen, sambandsflokkurin

1. Sambandsflokkurin metir føroyska framleiðslu hava altavgerandi týðning fyri okkara samfelag. Tað er jú framleiðslan, sum er fyrirtreytin fyri og grundarlagið undir teimum livsmøguleikum og tí livifóti, sum vit hava í Føroyum í dag.

Hendan metan floksins hevur fært við sær, at Sambandsflokkurin hevur gingið á odda og eiga sín alstóra lut í teimum positivu politiskum tiltøkum, sum higartil eru framt fyri at útbýggja og halda við líka føroyska fram-

Atli Dam, javnaðarflokkurin

Javnaðarflokkurin fegnast um, at Sosialurinn leggur so stóran dent á føroyska framleiðslu, at hann aftur nú fer undir útgreiðsla viðgerð av hesi og móguleikum hennara fyri at mennast.

Viðmekingar til spurningar bláðins:

1. Tá tað keypir útlendska vørur, er ein partur vinningur til føroyskan handilsmann, meðan restin er gjald fyri arbeiði gjørt uttanlands og

vinningur til útlendskan handilsmann.

Hver spard króna er vunnin króna, ikki bert í gjaldjavnauppskerini, sum nú er so aktuel, tí eitt varandi gjaldjavnaðall avmarkar okkara virkisfrælsi, men eisini tí, at henda króna ongantíð er einsamall. Frammanfyri hana liggja eftir í føroyska samfelagnum allar tær krónur, sum framleitt varð fyri, t.v.s. hin sparda krónan minkar um gjaldjavnaðall, meðan allar hinar framleiðslukrónurnar telja munandi til bruttotjóðarinntøkuna, sum veksur einar 6 ferðir tað krónatal, tú hevur spart í innflutningi. Hetta tí ein føroyskt framleidd vøra væl vanligar leggur eftir seg í fyrsta líði einar 2-3 ferðir so nógv sum vinningin í hjá føroyska solumanninum er og harafturat margfaldast minst 2 1/2 ferð við sonevndari «multiplikation», tí hvør krónan virkar fleiri ferðir í samfelagsbúskapinum.

Tað er tí eyðsæð, at føroysk framleiðsla, sum bert er